85191 ـ چوشقا گۆشى ياكى هارام نەرسىلەرنى يۆتكەشنىڭ ھۆكمى

سۇئال

مەن يېمەك-ئىچمەك مەھسۇلاتلىرىنى توپ تارقىتىدىغان ئورۇندا ئىشلەيمەن، دۇكانلارغا تارقىتىلىدىغان مېۋە-چىۋە، سەي-كۆكتات ۋە ھەرتۈرلۈك گۆشلارنى ئامباردىن ماشىنىغا بېسىش جەريانىدا چوشقا گۆشى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەرنى خېرىدارنىڭ تەلىپى بويۇنچە يۆتكەشكە مەجبۇر بولىمەن. بۇ ئورۇندا مەزكۇر ئىشلارنى قىلىشىمغا شەرئىتنىڭ ھۆكمى نېمە؟ تىز تاماقخانا ۋە رىستۇرانتلاردا ئىش پۈرسىتى مەۋجۇت ئەمما ئۇلارمۇ بەزى تاماق تۈرلىرىگە توڭگۈز گۆشى ئىشلىتىدۇ، بۇنىڭغا ئوخشىغان ئورۇنلاردا خىزمەت قىلىشمىنىڭ ھۆكمى نېمە؟.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق ھەمدۇ-سانا ۋە مەدھىيە جانابى ئاللاھقا خاستۇر.

مۇسۇلمانىنىڭ چوشقا گۆشى سېتىشى ياكى چوشقا گۆشى ساتىدىغان تىجارەت مەركەزلىرىدە ئىشلىشى، چوشقا گۆشى ياكى شۇنىڭغا ئوخشىغان دىنىمىزدا چەكلەنگەن نەرسىلەرنى يۆتكەپ بېرىپ ھەق ئېلىشى جايىز ئەمەس. بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ سەللەللاھۇ ئەلەيھى ۋەسەللەم مۇنداق دەيدۇ:ئاللاھ ۋە ئاللاھنىڭ رەسۇلى بۇتقا چوقۇنۇشنى، توڭگۈز گۆشى يېيىشنى، ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋاننى ئىستىمال قىلىشنى، مەست قىلغۇچى نەرسىلەرنى سېتىشنى ھارام قىلدى. [بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى].

شۇنىڭدەك، تىز تاماقخانا ۋە رېستۇرانتلاردا، شەرئىتتە ئىستىمال قىلىش چەكلەنگەن نەرسىلەرگە ياردەملىشىش، ھاراق توشۇش ۋە خېرىدارلارغا ھاراق قۇيۇش، ھارام ھايۋانلارنىڭ گۆشلىرىنى توشۇش ۋە سېتىش جايىز ئەمەس. بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ:وَتَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡبِرِّ وَٱلتَّقۡوَىٰۖ وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ تەرجىمىسى: ياخشى ئىشقا ۋە تەقۋادارلىققا ياردەملىشىڭلار، گۇناھقا ۋە زۇلۇمغا ياردەملەشمەڭلار، ئاللاھنىڭ ئازابىدىن قورقۇڭلار، ئاللاھنىڭ ئازابى ھەقىقەتەن قاتتىقدۇر.[سۈرە مائىدە 2-ئايەتنىڭ بىرقىسمى].

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ:حُرِّمَتۡ عَلَيۡكُمُ ٱلۡمَيۡتَةُ وَٱلدَّمُ وَلَحۡمُ ٱلۡخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيۡرِ ٱللَّهِ بِهِۦ وَٱلۡمُنۡخَنِقَةُ وَٱلۡمَوۡقُوذَةُ وَٱلۡمُتَرَدِّيَةُ وَٱلنَّطِيحَةُ وَمَآ أَكَلَ ٱلسَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيۡتُمۡتەرجىمىسى: سىلەرگە ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋان، قان، چوشقا گۆشى، ئاللاھتىن غەيرىنىڭ (يەنى بۇتلارنىڭ) نامى تىلغا ئېلىنىپ بوغۇزلانغان ھايۋان، بوغۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋان، ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋان، (ئېگىزدىن) يىقىلىپ ئۆلگەن ھايۋان، (ھايۋانلار تەرىپىدىن) ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋان، يىرتقۇچ ھايۋانلار يېرىپ ئۆلتۈرۈپ يېگەن ھايۋاننىڭ گۆشىنى يېيىشھارام قىلىندى.لېكىن يۇقىرىقى بەش تۈرلۈك ھايۋاندىن جېنى چىقمىغان چاغدا بوغۇزلىغانلىرىڭلار ھالال بولىدۇ.[سۈرە مائىدە 3-ئايەتنىڭ بىرقىسمى].

مۇسۇلمانلىڭ ئاللاهتىن قورقۇشى، هالال كەسىپتىن رىزىق ئىزدىشى، دىندا چەكلەنگەن كەسىلەر بىلەن شۇغۇللانماسلىقى لازىمدۇر. شەرئىەتتە چەكلەنگەن كەسىلەر بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار توغرىسىدا رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: هارامدىن غىزالانىدۇرۇلغان جىسىم جەھەننەمگە هەقلىقتۇر. [تەبەرانى رىۋايىتى].

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنى پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتىدىن، چوشقا گۆشى ۋە هاراق ساتىدىغان رىستۇرانتلاردا ئىشلەش توغرىسىدا سورىغاندا، تۆۋەندىكىدەك جاۋاپ بېرىدۇ: مۇسۇلمان ئۇچۇن، ئىسلام دىنىدا يېيىش-ئىچىش چەكلەنگەن چوشقا گۆشى ۋە هاراقنا ئوخشىغان يېمەك-ئىچمەكلەرنى ساتىدىغان ئورۇنلاردا ئىشلەش ۋە يارەملىشىش هارامدۇر. مەزكۇر خىزمەت ئارقىلىق تاپقان پۇل هارامدۇر. چۇنكى بۇ چەكلەنگەن ئىش ۋە گۇناھ-مەسىيەتكە هەمكارلاشقانلىق بولۇپ، بۇ هەقتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ:وَلَا تَعَاوَنُواْ عَلَى ٱلۡإِثۡمِ وَٱلۡعُدۡوَٰنِ تەرجىمىسى: گۇناھقا ۋە زۇلۇمغا ياردەملەشمەڭلار.[سۈرە مائىدە 2-ئايەتنىڭ بىرقىسمى].

سىزگە بىزنىڭ نەسىھىتىمىز: يۇقىرىدا زىكىر قىلىنغان رىستۇرانت ۋە تىز تاماقخانىلارغا ئوخشاش ئورۇنلاردا خىزمەت قىلىشتىن ساقلىنىڭ. بۇنداق قىلغانلىقىڭىز، ئاللاھ چەكلىگەن نەرسىلەرگە ياردەم بېرىشتىن توسالغانلىقىڭىزدۇر.

[سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنى پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى13/49].

خۇلاسە: يېمەك-ئىچمەك مەھسۇلاتلىرىنى توپ تارقىتىدىغان ئورۇنلاردا، ئىسلام دىنىمىزدا چەكلىمە قويۇلغان هارام نەرسىلەرنى سېتىش، توشۇش ۋە يۆتكىمەسلىك ۋە مۇئامىلە قىلماسلىق شەرتى ئاستىدا ئىشلىسىڭىز بولىدۇ.